

JEŽIŠ PRISTÚPIL, VZAL CHLIEB A DÁVAL IM; PODOBNE AJ RYBU.

biblický komentár otca Alberta Maggi, OSM, zdroj: www.studibiblici.it

Jn 21,1-19

1 Potom sa Ježiš znova zjavil učeníkom pri Tiberiadskom mori. A zjavil sa takto: 2 Boli spolu Šimon Peter, Tomáš nazývaný Didymus, Natanael z Kány Galilejskej, Zebedejovi synovia a iní dvaja z jeho učeníkov. 3 Šimon Peter im povedal: "Idem loviť ryby." Povedali mu: "Pôjdeme aj my s tebou." Išli a nastúpili na loď. Ale tej noci nechtyli nič.

4 Keď sa už rozodnilo, stál Ježiš na brehu; ale učeníci nevedeli, že je to Ježiš. 5 A Ježiš sa ich opýtal: "Deti, máte niečo na jedenie?" Odpovedali mu: "Nemáme." 6 On im povedal: "Spustite sieť z pravej strany lode a nájdete." Oni spustili a pre množstvo rýb ju už nevládali vytiahnuť. 7 Učeník ktorého Ježiš miloval povedal Petrovi: "To je Pán." Len čo Šimon Peter počul, že je to Pán, pripásal si šaty - bol totiž nahý - a skočil do mora. 8 Ostatní učeníci prišli na lodi, lebo neboli ďaleko od brehu, len asi dvesto laktov a sieť s rybami ťahali za sebou.

9 Keď vystúpili na breh, videli rozloženú pahrebu a na nej položenú rybu a chlieb. 10 Ježiš im povedal: "Doneste z rýb, čo ste teraz chytili!" 11 Šimon Peter šiel a vytiahol na breh sieť plnú veľkých rýb. Bolo ich stopäťdesiattri. A hoci ich bolo toľko, sieť sa nepretrhla. 12 Ježiš im povedal: "Podťe jest!" A nik z učeníkov sa ho neodvážil spýtať: "Kto si?", lebo vedeli, že je to Pán.

13 Ježiš pristúpil, vzal chlieb a dával im; podobne aj rybu. 14 To sa Ježiš učeníkom zjavil už tretí raz od svojho zmŕtvychvstania.

15 Keď sa najedli, Ježiš sa opýtal Šimona Petra: "Šimon, syn Jánov, miluješ ma väčšmi ako títo?" Odpovedal mu: "áno, Pane, ty vieš, že ťa mám rád." Ježiš mu povedal: "Pas moje baránky." 16 Opýtal sa ho aj druhý raz: "Šimon, syn Jánov, miluješ ma?" On mu odpovedal: "áno, Pane, ty vieš, že ťa mám rád." Ježiš mu povedal: "Pas moje ovce!" 17 Pýtal sa ho tretí raz: "Šimon, syn Jánov, máš ma rad." Petra zarmútilo, že sa ho tretí raz spýtal: "Máš ma rád?" a povedal mu: "Pane, ty vieš všetko ty dobre vieš, že ťa mám rád." Ježiš mu povedal: "Pas moje ovce!" 18 Veru, veru, hovorím ti: Keď si bol mladší, sám si sa opásal a chodil si, kade si chcel. Ale keď zostarneš, vystrieš ruky, iný ťa opáše a povedie, kam nechceš." 19 To povedal, aby naznačil, akou smrťou oslávi Boha. Ako to povedal, vyzval ho: "Poď za mnou!"

Keď sa Ježiš stretol s učeníkmi, ktorí boli schovaní za zatvorenými dverami, aby neskončili tak ako ich učiteľ, hoci im Ježiš daroval Ducha a vyslal ich ohlasovať Božiu lásku pre ľudstvo týmito slovami: „*Ako Otec poslal mňa tak ja posielam vás.*“ Ježiš žiada učeníkov, aby boli predĺžením a pokračovaním vernej Božej lásky pre celé ľudstvo.

Ako sa zdá učeníci to však nemajú v úmysle. Evanjelista v úryvku, ktorý tu rozoberáme nám predstavuje ťažkosti v prvotnej Cirkvi v prijímaní veľkých novôt, ktoré prináša Ježiš: Božej lásky, ktorá nie je obmedzená iba na jeden národ (Izrael), ale je určená pre celé ľudstvo.

Avšak učeníci to nemajú v úmysle, vrátia sa do Galilei a vracajú sa k svojej práci. A tu ich Ježiš stretáva pri Tiberiadskom mori. Narážka na Tiberiadске more pripomína epizódu rozmnoženia chleba a rýb opísanú v eucharistickom kontexte a teda celý úryvok, ktorý tu rozoberáme má túto eucharistickú konotáciu¹.

Učeníci, ktorých vymenúva evanjelista bolo sedem – číslo sedem naznačuje plnosť – Šimon Peter hovorí: „*Idem loviť ryby.*“ Je stále lídrom, ktorý berie iniciatívu do svojich rúk. A ostatní hovoria: „*Ideme aj my s tebou.*“ Namiesto nasledovania Ježiša idú za Petrom. A keď nasledujú Petra výsledkom je totálny krach.

¹ doplňujúci základný význam

Ježiš povedal: „*Bezo mňa nemôžete nič urobiť,*“ a tiež: „*Príde noc, keď nikto nebude môcť nič urobiť,*“ ale evanjelista to komentuje: „*Vyšli teda a nastúpili do loďky, ale tú noc nič nechytali.*“ Nasledovanie Petra končí krachom. Ale Ježiš ich neopúšťa. Objavuje sa na úsvite, kedy sa rodí deň – Ježiš je svetlom sveta – a objavuje sa na brehu. Učeníkom, ktorí si neuvedomujú, že je to Ježiš, poznajú Ježiša z ich života, ale s námahou Ježiša spoznávajú ako vzkrieseného, ktorý ich sprevádzal počas celej ich existencie... Tak sa im Ježiš predstavuje so slovami plnými lásky: „*Deti máte niečo na jedenie?*“

Niečo k chlebu, bežne to bola opečená alebo vysušená ryba. Teda Ježiš sa ponúka ako chlieb, ale žiada učeníkov o niečo, čo dodá chuť tomuto chlebu. Nemajú a tak im Ježiš hovorí: „*Spustite sieť z pravej strany lode a nájdete. Oni spustili a nevládali ju už vytiahnuť pre veľké...*“ termín, ktorý používa evanjelista je „*množstvo rýb.*“

Prečo evanjelista používa tento termín „množstvo“, ktorý používa iba dvakrát v celom evanjeliu? Prvý krát v piatej kapitole, keď Ježiš pri nádrži v Betsade stretáva chorých, slepých, chromých. Bol to obraz ľudí, ktorí boli vylúčení z chrámu a teda odlúčení od Boha, na okraji spoločnosti, odmietaní, neviditeľní.

A teda toto je usmernenie, ktoré Ježiš dáva: rybolov je pre týchto ľudí. Je pre osoby, ktoré stratili svoju dôstojnosť, aby objavili v sebe dôstojnosť Božích detí. Ľudom, ktorí sú neviditeľní pre oči spoločnosti, aby ich bolo vidieť.

Teda, keď sa rybolov obracia k odmietnutým, tým, čo sú na okraji spoločnosti, vylúčeným z nej, tým, ktorí boli odlúčení, alebo sa sami vzdialili od oficiálneho náboženstva predsa rybolov je viac ako hojný. Evanjelista ho komentuje: „*Oni spustili a pre množstvo rýb ju už nevládali vytiahnuť.*“ A teda Ježiš dáva usmernenie kde sa má orientovať poslanie Cirkvi: nie k 99 dobre napaseným ovciam ale k ovciam, ktoré sú stratené, ktoré sa stratili, alebo ich niekto oklamal.

Keď Cirkev obracia svoje poslanie k vylúčeným z ľudstva, rybolov je viac ako hojný. Učeník, ktorého Ježiš miloval, anonymný učeník, ktorý bol vždy blízko Ježiša, spoznáva podľa ovocia ich práce prítomnosť Pána a vraví: „*Je to Pán.*“ A tu je jeden zaujímavý postoj, ak berieme úryvok doslovne.

Len čo Šimon Peter počul, že je to Pán..., tu nevraví, že si „pripásal (pripevnil) šaty²“ ale, že si „opásal šaty“ – bol totiž nahý - a skočil do mora. Je to divné správanie. Vidíme, že Šimon si opáše šaty, pretože bol nahý a hodí sa do mora. Skôr by sme čakali opak. Šimon si vyzlečie šaty a hodí sa do mora. Je jasné, že pri plávaní a chodení vo vode sú šaty prekážkou.

Prečo teda evanjelista vraví, že sa opásal? Odvoláva sa na okamih, keď si Ježiš pri poslednej večeri opásal zásteru, ručník, aby mohol umyť nohy učeníkom, ale Peter odmietol. Tu Peter začína chápať. Je nahý, lebo mu chýba charakteristický znak lásky, znak služby, ktorým je zástera. A tu sa začína obrátenie Petra, ktoré ďalej nasleduje v celom úryvku.

„*A hodil sa do mora.*“ Hneď ako sa dostali na breh uvideli ohnisko. Aj tu je narážka na okamih, keď bol uväznený Ježiš, keď Peter, namiesto toho, aby nasledoval svojho učiteľa, stojí pri strážnikoch a sluhoch okolo ohňa. Povoláný k slobode, zaradzuje sa medzi sluhov, nebol schopný nasledovať Ježiša.

Teda narážka na ohnisko pripomína zradu a pripravuje poslednú scénu keď Ježiš povoláva tohto učeníka, *s rybou a chlebom.* Je to jasný odkaz na eucharistickú večeru. Ježiš, keď sa zjavuje svojim, ponúka sa zakaždým ako chlieb, ako pokrm života pre svojich. Obnovuje sily stratené pri námahách a daruje im novú energiu pre ďalšiu činnosť, nové poslanie.

² Slovenský preklad uvádza „pripásal“, aj niektoré talianske texty „pripásal na bedrá“. Autor tu chce podčiarknuť význam slova v zmysle „opásal si šaty ako zásteru“

Ježiš žiada o kúsok ryby. Peter prináša sieť so stopäťdesiattroma rybami ... dodnes nie je dostatočné vysvetlenie symboliky tohto čísla. Sieť sa nepretrhla, Ježiš sa nepredstavuje ako pán, ktorého treba obslúžiť, ale ako priateľ, ktorý slúži druhým.

Ježiš im povedal: „*Pod'ite jest'*“. V láske, ktorá sa darúva, ktorá slúži je možné zacítiť prítomnosť Pána. A preto sa nik z učeníkov neodváža opýtať: *Kto si? Pretože vedeli dobre, že to bol Pán.* V tomto úryvku evanjelista nám poukazuje na Eucharistiu, naozaj pokračuje vraviac: „*Ježiš sa priblížil, vzal ...*“ sloveso je v prítomnom čase pretože znamená, že zakaždým keď sa Ježiš stretáva s komunitou obnovuje tie isté gestá „... *vezme chlieb a dá im ho.*“

Sú to tie isté slovesá, tie isté činnosti, ktoré evanjelisti používajú pri poslednej večeri. Vždy keď sa Ježiš zjavuje, stáva sa chlebom a dáva sa ako chlieb života. Toto je význam Eucharistie: Láska prijatá od Boha, prijatá a premenená na lásku, ktorá sa dáva pre druhých. V Eucharistii sa Ježiš, ktorý je Boží syn, a sám Boh, stáva chlebom pokrmom života, pretože tí, čo ho prijímu, asimilujú, sú schopní sami sa stať chlebom, pokrmom života pre druhých, stanú sa deťmi toho istého Boha.

Evanjelista uzatvára: „*To sa Ježiš učeníkom zjavil už tretí raz.*“ V skutočnosti to nie je pravda, bolo to štvrtý krát. Ale číslo „tri“ v hebrejskej symbolike znamená niečo definitívne, kompletne. A teda evanjelista chce povedať: hľa ako sa zjavuje Ježiš, vždy, v každom čase ako chlieb a pokrm pre život svojej skupiny.

Zvyšok úryvku nebudeme komentovať z časových dôvodov, ale nájdeme ho v komentári z [18. apríla 2010](#).

Preklad: Mikuláš Kováč

Poznámky pod čiarou: tím DC